

Langer leven loont

Het tweede levensduursymposium gaf een interessante kijk op het optimale moment om afscheid te nemen van een melkkoe. In Lelystad bleek dat de inzichten daaromtrent nogal uiteenlopen.

TEKST TIJMEN VAN ZESSEN

Verlengen van levensduur levert geld op. 'Wie de levensduur van zijn koeien met een jaar kan rekken, verhoogt het levenssaldo met 2285 euro per koe.' Willem van Laarhoven sprak klare taal in zijn gesproken column op het tweede levensduursymposium. De adviseur van Valacon trapte af met een stevig betoog voor oude koeien. 'Een vaars produceert slechts 75 procent van wat een volwassen koe geeft. Alleen daarom al loont het om de levensduur te verlengen. De genetische vooruitgang die je met fokkerij kunt behalen weegt daar niet tegenop.'

Op enig moment komt er toch een dag dat ook die oudere koe het boerenerf verlaat. Het is daarbij de kunst om een economisch optimaal moment te kiezen. Van Laarhoven haalde diverse literatuurstudies aan om antwoord te geven op die vraag. De uitkomsten varieerden van 7,5 jaar bij afvoer tot een gebruiksduur tussen de tien en veertien lactaties. Dat bood dus weinig houvast. Van Laarhoven adviseerde veehouders hun koe 'diep in de ogen te kijken' en zich af te vragen: kun jij nog een lactatie langer mee? 'Zo lang dat antwoord ja is en de koe niet minder produceert dan een nieuwe vaars, is er geen aanleiding om haar af te voeren.'

Alleen de beste elf

Nederland bevindt zich wereldwijd in de voorhoede als het gaat om de levensduur van melkkoeien. In Amerika ligt het accent volledig anders. Dat werd duidelijk uit de inleiding van Albert de Vries, professor dierwetenschappen aan de Universiteit in Florida. Met een gemiddeld vervangingspercentage van 38 procent en een productieve levensduur van slechts twee jaar en acht maanden is direct duidelijk dat Amerikaanse melkveehouders anders denken en handelen dan hun Nederlandse collega's. De Vries gebruikte een voetbalvoorbeeld om uit te leggen hoe de Amerikanen werken:

'Ik heb gekeken naar die prachtige wedstrijd tussen Ajax en Real Madrid. Als trainer mag je maar elf spelers opstellen. Dan is het logisch dat je alleen de elf beste spelers in het veld zet. Melkveehouders hebben ook een vast aantal plaatsen in hun stal en willen de dieren opstellen met het hoogste saldo per dier per dag.'

De professor ontwikkelde zelfs een model om het optimale afvoermoment op deze manier te bepalen. Het kengetal 'Keep Value' geeft daarin aan wat het aanhouden van een oudere koe waard is ten opzichte van het vervangen met een nieuwe vaars. 'We werken daarin met opportunity costs, dat zijn de te verwachten kosten in de toekomst. Naarmate koeien ouder zijn, is de kans steeds kleiner dat ze weer drachtig worden. Ik denk dat het erom gaat te werken met de beste koeien die je hebt.'

Epigenetica

Beide sprekers stonden ook een moment stil bij de rol van epigenetica. Dat is de invloed die de omgeving uitoefent op een embryo dat zich ontwikkelt in de baarmoeder. Bekend voorbeeld is dat kinderen die tijdens de hongerwinter zijn verwekt, later te kampen kregen met gezondheidsklachten. Ook bij koeien in een negatieve energiebalans doet dit fenomeen zich voor. Oudere koeien produceren meer melk en verkeren daardoor in een diepere negatieve energiebalans. Volgens Van Laarhoven is het nadelige effect hiervan mogelijk terug te zien bij de honderdtonners. 'De gemiddelde kans dat een koe honderd ton melk produceert is 0,5 procent. We weten dat een dochter van een oudere koe minder kans heeft die mijlpaal te bereiken dan dochters van vaarsen of tweedekalfskoeien.'

De conclusie wierp een interessant licht op de discussie met ki-organisaties, waar het nut van volwassen en bewezen stiermoeders aan de orde kwam. |

Willem van Laarhoven:
'Hogere genetische aanleg weegt niet op tegen een jaar meer levensduur'

Albert de Vries:
'Ik denk dat je moet werken met de beste koeien die je hebt'